

INTERNATIONAL STRAW ART FESTIVAL "LIKE GOLD!"

MIĘDZYNARODOWY
FESTIWAL SŁOMKARSKI

JAK
ZĘTO

15-22 LIPCA 2016
WOLA SĘKOWA
SANOK

WWW.UNIWLU.D.PL

Jak złoto!

Od niepamiętnych czasów złoto fascynowało ludzi. Na początku zapewne zauroczył ich jego blask i łatwość obróbki. Szybko jednak stało się ono symbolem bogactwa, przepychu oraz obiektem powszechnego pożądania. Starożytni i średniowieczni alchemicy głowili się nad stworzeniem kamienia filozoficznego, który umożliwiłby im transmutację dowolnej materii w upragniony kruszec. Na próżno. Złotonośna alchemia okazała się ułudą, snem szaleńca, spotkaniem z niemożliwym.

Istnieje jednak taka alchemia, która potrafi przemienić najprostszą rzecz w prawdziwe złoto i podnieść to, co przyziemne do rangi cudu. Dzieje się tak za każdym razem, gdy człowiek bierze do ręki jakąś materię nie po to, aby ją do czegoś wykorzystać, lecz po to, aby stworzyć z niej coś pięknego. Twórcze moce drzemiące w człowieku oraz jego wrodzona wrażliwość na piękno stanowią jedyny kamień filozoficzny, jaki kiedykolwiek będzie nam dany. Za każdym razem, gdy z niego korzystamy, na naszych oczach dokonuje się owa mityczna przemiana, swoiste Opus Magnum.

Co myślał sobie człowiek, który po raz pierwszy sięgnął po garść złotej słomy i dostrzegł w niej coś więcej niż pozostałość po zjedzonym zbożu? W pierwszej chwili zachwycił go zapewne jej piękny złotawy kolor oraz łatwość, z jaką poddawała się ruchom jego palców. Być może już chwilę potem postanowił, że jeśli tylko uda mu się nadać jej piękny kształt, zabierze ją ze sobą, aby dłużej móc cieszyć się jej widokiem. Z czasem nauczył się formować z niej coraz bardziej skomplikowane wzory oraz sploty i nawet nie zauważył, kiedy stał się artystą.

Przyglądając się różnorodności i bogatej ornamentyce wyrobów ze słomy tworzonych przez ludzi różnych kultur, trudno nie odnieść wrażenia, że w tym prostym a zarazem niezwykle kunsztownym rzemiośle zawiera się cała prawda o twórczym potencjale człowieka, który niczym alchemik przemienia pospolitą materię w cenny skarb. A więc faktycznie, słoma jest jak złoto. Nie tylko ze względu na swój kolor, lecz również ze względu na ową cudowną przemianę, którą przechodzi w ludzkich dloniach.

Like gold!

From time immemorial people have been fascinated with gold. At the beginning they were probably enchanted by its shiny look and the easiness with which they could shape it. Nevertheless it very quickly became the symbol of wealth and splendor, as well as the object of general desire. The ancient and medieval alchemists strived to find the philosophical stone that would enable them to transmute any material into this precious ore. But all in vain. The auriferous alchemy turned out to be an illusion, a dream of a mad man facing the impossible.

Still there is a kind of alchemy that is capable of transforming even the simplest material into a real gold, elevating the mundane to the level of the miraculous. It happens each time when man takes a given material into his hands - not in order to utilize it, but in order to turn it into something beautiful. The creative potential hidden in man, as well as his innate sensitivity to beauty, are the only philosophical stone that we are about to be given. Each time when we use its powers, this mythical transformation, a sort of Opus Magnum, will take place right in front of our eyes.

What were the thoughts of man, who was the first one to reach for a handful of golden straw and who managed to see it as something different than just the remains of the eaten grain? At first he was most possibly delighted by its beautiful golden colour and how easily it submitted to the moves of his fingers. Maybe just a moment later, he decided that if only he had managed to give it a beautiful shape, he could take it with him and enjoy its beauty a bit longer. With time he learned how to weave it into more and more intricate patterns, not even realizing that in the meantime he had become an artist.

Looking at the wide range and rich ornamentation of the straw art objects produced by people of different cultures, it is hard not to get the impression that this simple yet incredibly ingenious craft comprises the whole truth about the creative potential of man, who just like an alchemist transforms the ordinary matter into something precious. So yes, straw is indeed like gold. Not only due to its colour, but also because of the miraculous transformation it undergoes in the human hands.

O Festiwalu

W dniach 15-22 lipca 2016 Stowarzyszenie Uniwersytet Ludowy Rzemiosła Artystycznego miało zaszczyt gościć Międzynarodowy Festiwal Słomkarski „Jak złoto!”. Festiwal za każdym razem odbywa się w innym kraju. Do tej pory organizowano go w Holandii, na Węgrzech, Białorusi, Ukrainie i w Serbii. Tym razem to Polska dostała szansę powitania i zgromadzenia pod jednym dachem rodzimych jak i zagranicznych gości – mistrzów sztuki słomkarskiej.

Pomysłodawczynią zorganizowania festiwalu w Woli Sękowej była pani Maria Krawczuk – mistrzyni słomkarstwa z Ukrainy, która miała już okazję poprowadzić kilka warsztatów wyplatania ze słomy na Uniwersytecie Ludowym Rzemiosła Artystycznego (ULRA). Dotychczas pani Maria prezentowała swoje prace w Anglia, Stanach Zjednoczonych, Francji, Holandii, Kanadzie, Belgii i Japonii, gdzie jej niezwykłe plecone przedmioty zrobiły prawdziwą furorę w ukraińskim pawilonie na EXPO 2005 w Nagoyi. Pani Maria była również organizatorem ukraińskiej edycji Międzynarodowego Festiwalu Słomkarskiego w 2010 roku.

Celem festiwalu jest odrodzenie, zachowanie i rozwój tradycyjnych technik wyplatania ze słomy. Festiwal stanowił więc wyjątkową okazję do zaprezentowania polskich regionalnych ośrodków słomkarstwa oraz indywidualnej twórczości polskich mistrzów. Jednocześnie była to niepowtarzalna szansa, aby zapoznać się z różnorodnymi technikami wyplatania ze słomy oraz przykładami szeroko rozumianej sztuki słomkarskiej z innych krajów. Festiwal stał się gruntem wymiany doświadczeń twórczych oraz okazją do zaprezentowania różnych stanowisk wobec sztuki słomkarskiej oraz nieskończonych możliwości artystycznego wyrazu jakie ze sobą niesie. Uczestnikami festiwalu byli goście ze Stanów Zjednoczonych, Kanady, Francji, Węgier, Ukrainy, Białorusi, Serbii, Holandii, Rosji, Szwajcarii oraz Polski.

Pośród technik i wyrobów zaprezentowanych przez polskich artystów znaleźć można było ludowe ozdoby choinkowe, szopki bożonarodzeniowe, palmy wielkanocne, zabawki, figurki zwierząt, koszyki i naczynia użytkowe sztyte techniką spiralną oraz spiralno-pętelkową, torby i kapelusze z plecionki słomianej, kolorowe pajaki, wiązki, słomiane rzeźby i kompozycje kwiatowe, wieńce dożynkowe oraz różne przedmioty użytkowe.

Pośród szerokiego spektrum technik słomkarskich zaprezentowanych przez gości z zagranicy znalazły się: różne rodzaje splotów przestrzennych oraz płaskich plecionek słomianych, szwajcarski warsztat wyplatania sznurków słomianych do tworzenia misternych ozdob, słomiany papier czerpany oraz wykonane z niego kwiaty, słomiane aplikacje, słomiany markietaż i inkrustacja, obrazy haftowane słomą, nakrycia głowy, kapelusze, opaski na włosy, słomiane korony, geometryczne formy przestrzenne, ozdobne snopy, białoruskie lalki ze słomy oraz ozdobne słomiane figurki i rzeźby.

W programie festiwalowym znalazły się: warsztaty wymiany doświadczeń prowadzone przez uczestników, warsztaty dla mieszkańców gminy Bukowsko, wystawa prezentująca prace każdego artysty, jarmark słomkarski w skansenie w Sanoku połączony z pokazem słomianej mody oraz występem grupy obrzędowej „Grabowszczanie”, spotkania z lokalnymi artystami (Piotr Woroniec – rzeźbiarz, prezentacja dorobku artystycznego; Jan Malisz – muzyk, prezentacja tradycyjnych instrumentów ludowych), wycieczki (Muzeum Budownictwa Ludowego w Sanoku, „Szlak Ikon”), konkurs pt.: „Słomkarstwo przyszłości”, wieczorne koncerty z udziałem zespołu „Bukowianie” oraz „Kapela z innej struny”, degustacja produktów lokalnych.

Cale wydarzenie podsumowano konferencją pt.: „Słomkarstwo – od tradycji do przyszłości”. Dyskusję otworzyły dwie zaproszone prelegentki: Paulina Adamska – Malesza prezeska Stowarzyszenia Serfenta, która przedstawiła materiały dotyczące tradycji plecionkarskich w Polsce i krajach ościennych z uwzględnieniem słomkarstwa, będące efektem badań prowadzonych przez Serfentę w Polsce, Niemczech, Ukrainie i Norwegii w latach 2006 – 2015; oraz dr. Anna Weronika Brzezińska, która zaprezentowała w jaki sposób polscy współczesni artyści czerpią inspirację z różnorodności form tradycyjnych wyrobów słomkarskich, a także symboliki słomy, związanych z nią obrzędów i zwyczajów.

About the Festival

On the 15 – 22 July, 2016, the Association of Folk University of Artistic Crafts in Wola Sękowa had the privilege to host the International Straw Art Festival “Like gold!”. Each time the festival takes place in a different country. So far it has been organised in the Netherlands, Hungary, Belarus, Ukraine and Serbia. Now it was Poland’s turn to welcome and gather under one roof the native as well as the foreign guests – masters of the straw art.

The idea of organizing the festival in Wola Sękowa came from Mrs. Maria Kravchuk – a master of straw plaiting from Ukraine, who has already conducted several straw plaiting workshops at ULRA (The Folk University of Artistic Crafts). So far she has presented her works in England, USA, France, the Netherlands, Canada, Belgium and Japan, where her extraordinary straw woven works created a sensation in the Ukrainian pavilion at EXPO 2005 in Nagoya. She also organised the Ukrainian edition of the International Straw Art Festival in 2010.

The aim of the festival is the revival, preservation and development of traditional straw plaiting techniques. During the festival we had a unique chance to present Polish regional styles of straw plaiting as well as individual masters and their work. At the same time we had an opportunity to get familiar with the various examples of wheat weaving and straw art from other countries. It was a great occasion to exchange creative experience and to present different approaches towards straw art and its unending artistic possibilities. The participants of the festival came from USA, Canada, France, Hungary, Ukraine, Belarus, Serbia, the Netherlands, Russia, Switzerland and Poland.

Polish artists presented various weaving techniques and straw works such as folk Christmas ornaments, nativity scenes, Easter palm decorations, toys, animal figures, baskets and bowls sewn with the use of the spiral and loop-spiral technique, straw plaited hats and handbags, colourful Polish Chandeliers (so called “spiders”), head wreaths, straw sculptures and floral decorations, harvest wreaths and different functional art objects.

The wide range of straw art techniques presented by the foreign guests included: different types of straw weaving and straw plaiting techniques, Swiss string manufacturing technique used for making delicate and subtle ornaments, handmade straw paper and paper flowers made with it, straw appliqué, straw marquetry and inlay techniques, straw embroidery, straw headgear, hats, hairbands, head wreaths, geometrical spacial forms, decorative sheaves, Belorussian straw dolls, decorative straw figures and straw sculptures.

The festival program included experience exchange workshops conducted by the participants as well as workshops conducted for the dwellers of Bukowsko district, an exhibition presenting the works of each artist, a straw art fair in the open-air museum in Sanok combined with a straw fashion show and harvest ritual performance by folk ensemble “Grabowszczanie”, meetings with local artists (Piotr Woroniec – sculptor, presentation of his works; Jan Malisz – folk musician, presentation of traditional folk instruments), trips (Open-air Museum of Folk Architecture in Sanok, The Trail of Icons), a contest “Straw art of the future”, evening concerts by “Bukowianie” and “Kapela z innej struny”, local food tasting.

The whole event was summarized during the conference entitled „Straw Art – from tradition to the future”. The panel discussion was opened by two invited speakers: Paulina Malesza, the president of Serfenta Association, who gave presentation on the weaving traditions in Poland and neighbouring countries, including the straw art traditions, on the basis of the field research conducted by Serfenta in Poland, Germany, Ukraine and Norway in the years 2006-2015; and Anna Weronika Brzezińska PhD, who spoke about how Polish contemporary artists draw inspiration from the multitude of traditional straw art forms and from the symbolism of straw as well as all the customs and traditions connected with it.

Polscy artyści słomkarze / Polish straw artists

BRONISŁAWA PYC:

Pani Bronisława to najstarsza uczestniczka festiwalu. Pochodzi z Zawadki w powiecie strzyżowskim (województwo podkarpackie). Wyplataniem ze słomy zajmuje się od 60 lat, a nauczyła się tej sztuki od swojej mamy, gdy miała osiem lat. Zajmuje się wyplataniem wszelakich ozdób, koszyczków, biżuterii. Dawniej wykonywała również pajęki oraz słomiane wyklejanki. Obecnie w pracy pomaga jej synowa Katarzyna Pyc.

Mrs. Bronisława is the oldest participant of the festival. She lives in Zawadka (Strzyżów county, Subcarpathia). She has practiced straw weaving for the last 60 years. When she was eight, she learned this craft from her mother. She creates various ornaments and decorative pieces, as well as baskets and jewelry. When she was younger, she used to make Polish Chandeliers ("spiders") and straw appliqués. At present she works with her daughter-in-law Katarzyna Pyc.

MARIANNA FILIPIAK:

Pani Marianna pochodzi z Dąbrowy koło Kalisza i reprezentuje słomkarstwo z Wielkopolski. Wyplatania ze słomy uczyła się od swojej mamy i ciotki. Specjalizuje się w ozdobach i drobnej galanterii. Słomę łączy z bibułą i dodatkami pasmanterijnymi. Pani Marianna przekazuje również swoją wiedzę i umiejętności swoim dzieciom oraz wnukom.

Mrs. Marianna Filipiak lives in Dąbrowa near Kalisz and she represents the straw art from Great Poland. She learned straw plaiting from her mother and aunt. She specializes in straw ornaments and small accessories. She often combines straw with coloured tissue paper and ribbons. Mrs. Marianna passes down her knowledge and skills to her children and grandchildren.

HELENA KOŁODZIEJ:

Pani Helena mieszka we wsi Wielkolas w powiecie lubartowskim (województwo lubelskie). Zajmuje się plastyką obrzędową i plecionkarstwem. Wyrobu ozdób ze słomy i papieru nauczyła się od babci. Ozdoby w formie aniołków, gwiazdek, świderek, lal, kwiatków oraz łańcuchów wykonuje ze słomy, kłosów, traw, papieru i bibuły. Od 1974 roku pani Helena należy do Stowarzyszenia Twórców Ludowych.

Mrs. Helena lives in Wielkolas (a village in the Lubartów county, Lublin Province). She specializes in traditional folk paper crafts and straw plaiting. She learned that craft from her grandmother. She creates various straw ornaments such as angels, stars, spirals, dolls, flowers and decorative chains. She uses such materials as straw, ears of grain, grass, paper and tissue paper. She has been a member of The Folk Artist Association since 1974.

STANISŁAW KOŁODZIEJ:

Syn pani Heleny. Słomkarstwa nauczył się od swojej mamy. Pan Stanisław specjalizuje się w wyplataniu palm Wielkanocnych, ozdób choinkowych, szopek Bożonarodzeniowych, kapeluszy słomkowych, słomianych uli pszczelich i beczek. Jego prace cieszą się ogromnym zainteresowaniem nie tylko w Polsce. Prowadzi pokazy edukacyjne dla dzieci, młodzieży i studentów, które odbywają się w jego rodzinnym regionie, w całej Polsce i na terenie Europy.

Mr. Stanisław learned straw weaving from his mother, Helena Kołodziej. He specializes in Easter Palm decorations, Christmas ornaments, nativity scenes and straw hats, as well as straw beehives and barrels. His works are much appreciated not only in Poland but also abroad. He conducts many educational meetings for children, youth and academic students not only in his region but also around Poland and Europe.

PIOTR BARAŃCZAK:

Pan Piotr mieszka w miejscowości Trzemeszno w powiecie krotoszyńskim (województwo wielkopolskie). Wyplatania ze słomy nauczył się od ojca. Większość prac wykonuje według własnych autorskich pomysłów. Wśród przedmiotów wyplatanych przez pana Piotra znajdują się: wazon, świeczniki, obrazy, żyrandole, tace, ozdoby świąteczne, zarówno na Boże Narodzenie jak i na Wielkanoc (bombki, stroiki, kartki), lichtarze, lampy, krzyże, pajęki oraz wieńce dożynkowe. W pracy pomaga mu żona Maria Barańczak.

Mr. Piotr lives in Trzemeszno (Krotoszyn county, Great Poland). He learned straw weaving from his father. Most of his works are made according to his original ideas. He creates straw vases, candlesticks, straw appliqués, chandeliers, trays, Christmas and Easter ornaments (baubles, decorations, cards), lamps, crosses, Polish Chandeliers ("spiders") and harvest wreaths. He works together with his wife Maria Barańczak.

TOMASZ KRAJEWSKI:

Pan Tomasz mieszka we wsi Niemce na Lubelszczyźnie. Specjalizuje się w tworzeniu pajęków z tego regionu. Pan Tomasz sztuki robienia pajęków uczył się od swojego dziadka i najstarszych mieszkańców swojej gminy. Współpracuje też z etnografami z muzeum w Zamku Lubelskim. Oprócz pajęków wykonuje kapelusze, które są tradycyjnym elementem męskiego stroju ludowego na Lubelszczyźnie. Należy do Stowarzyszenia Twórców Ludowych. W pracy pomaga mu żona Małgorzata Krajewska.

Mr. Tomasz lives in the Niemce village (Lublin Province). He specializes in making Polish Chandeliers (so called "spiders"). He learned that craft from his grandfather and the oldest dwellers of the region. He works in cooperation with the ethnographers from the Lublin Castle Museum. Apart from the Polish Chandeliers he also makes straw hats that are typical for the men's folk costumes of the Lublin region. He is a member of The Folk Artists Association. He works together with his wife Małgorzata Krajewska.

Uczestnicy festiwalu / Festival participants:/ Polish straw artists

STANISŁAW KOLBUCH:

Pan Stanisław mieszka w Iwli w powiecie krośnieńskim (województwo podkarpackie). Jest jednym z niewielu słomkarzy działających w tym regionie. Zaczął wypłatać jeszczego w latach 70-tych, ucząc się tej sztuki od swojej mamy. Robi kapelusze, koszyki, zabawki, ozdoby, figurki zwierząt, szopki bożonarodzeniowe. Swoją wiedzę i umiejętności przekazuje swoim dzieciom.

Mr. Stanisław lives in Iwla (Krosno county, Subcarpathia). He is one of the few active straw weavers in this region. He started to weave already in the 70s, learning this craft from his mother. He makes hats, baskets, toys, ornaments, animal figures and nativity scenes. He shares his passion and knowledge with his children.

MARTA PODOLAK:

Pani Marta mieszka w Pisarowcach w powiecie sanockim (województwo podkarpackie). Wyplataniem ze słomy zajmuje się od 20 lat. Zachęciło ją do tego odnalezienie słomianych wyrobów pradziadka, który zajmował się wyplataniem kapeluszy, koszy oraz innych plecionek. Pani Marta poznala tajniki tego rzemiosła od twórczyni ludowej z okolic Lublina. Również jej mama zajmuje się tworzeniem pajków oraz wieńców dożynkowych. Pani Marta specjalizuje się w tworzeniu drobnych ozdób, aniołków i słomianych kwiatów.

Mrs. Marta lives in Pisarowce (Sanok county, Subcarpathia). She has been weaving for the last 20 years. She felt inspired to take up this craft, when she found old straw works of her great grandfather, who used to make hats, baskets and other woven objects. Mrs. Marta learned the tricks of the trade from the folk artist from the Lublin Province. Her mother also makes Polish Chandeliers and harvest wreaths. Mrs. Marta specializes in small straw ornaments, angels and straw flowers.

PAULINA ADAMSKA-MALESZA:

Prezes Stowarzyszenia Serfenta, antropolog, absolwentka Uniwersytetu Ludowego Rzemiosła Artystycznego w Woli Sękowej, instruktor rękozdeła, plecionkarka. W ramach festiwalu słomkarskiego poprowadziła warsztaty z wyplatania słomianych koszy techniką spiralno-pętelkową.

The president of the Serfenta Association, anthropologist, graduate of The University of Artistic Crafts in Wola Sękowa, craft instructor, basket weaver. During the festival she conducted a workshop demonstrating the loop-spiral technique in straw basket weaving.

Diny Gerdung NDL

Marija Ivanyshyn UA

Illia Lashko UA

Joan Dulcey USA

Irina Chelli UA

Jozefa Skenderović SRB

Larisa Gurzhiy RU

Marchien Manega NDL

Morgyn Owens Celi USA

Nanné Frémont FR

Liudmyla Kamenchuk UA

Marian Vavra USA

Meta Leefkens NDL

Natalia Chubko UA

Lozika Homolya SRB

Marija Kravchuk UA

Monika Schmied CHE

Tünde Tüskés HUN

Natalia Lashko **UA**

Richard Kulbacki **CAN**

Veronika Maczkó **HUN**

Will Cohrs **NDL**

Raisa Pavlenko **UA**

Vera Bašić Palković **SRB**

Raisa Ramanenia **BLR**

Pozostali:

Alfred Schmied **CHE**
Ferenc Maczkó **HUN**
William Vavra **USA**
Cora Hendershot **USA**
Jesiie Trinkhaus **USA**
Iwona Barecka **POL**
Maria Barańczak **POL**
Małgorzata Krajewska **POL**

Festival Organisers & Volunteers/ Organizatorzy Festiwalu i Wolontariusze:

Monika Wolańska – organiser/organizator (ULRA)
Beata Woroniec – organiser/ organizator (ULRA)
ka "Miranda" Nowakowska – co-ordinator / koordynator
Marija Kravchuk

Małgorzata Adamowska
Zofia Affasanowicz
Katarzyna Krempa
Ewelina Matusiak-Wyderka
Katarzyna Onacko
Katarzyna Przybylska
Katarzyna Zabiegło
Elżbieta Zejman
Maciej Nowakowski
Przemysław Nowicki
Robert Onacko
Maria Konrad

Organizator:

Uniwersytet Ludowy
Rzemiosła Artystycznego

Dofinansowano ze środków

**Ministerstwo
Kultury
i Dziedzictwa
Narodowego**

Partnerzy / Partners:

Patroni medialni:

Sponsorzy:

Przedsiębiorstwo
STALNEY
Stanisław Lenio